

ЕКОЛОГО–ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МЕЗИНСЬКОГО НПП В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ТЕРИТОРІЇ ПАРКУ, НА ПРИКЛАДІ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГО–ОСВІТНІХ ЗАХОДІВ

*Руденко С.О.
Мезинський національний природний парк*

Розвиток екологічної освіти в установах природно–заповідного фонду передбачено Законом України «Про природно — заповідний фонд України», що засвідчує їх статус як еколого–освітніх закладів. Разом з положенням «Про еколого — освітню діяльність заповідників і національних природних парків України» ці документи містять норми про загальні принципи діяльності установ природно–заповідного фонду як осередків організації екологічної освіти та виховання, що мають на меті цілеспрямоване формування екологічної свідомості та поведінки, спрямованої на збереження та відновлення природної спадщини.

Працівникам заповідних установ досить часто доводиться проводити різноманітні заходи, в тому числі й еколого–освітні. Проте, не існує єдиного підходу до конструювання таких заходів з позиції екології та охорони природи.

І тут у більшості випадків може стати в пригоді методика викладання шкільних дисциплін, позакласних та позаурочних заходів, що досить успішно використовується фахівцями з екоосвіти Мезинського НПП. Перш за все сюди належать природничі дисципліни, такі як природознавство, екологія та біологія.

Як зазначено в концепції екологічної освіти в Україні основною метою екоосвіти має бути виховання в дітей екологічної свідомості та мислення, розуміння сучасних екологічних проблем держави й світу, усвідомлення їх важливості й актуальності[1]. Тому важливо в своїй діяльності намагатися скеровувати і виховувати дітей саме у цьому напрямку, щоб не йти в розріз із завданнями шкільних предметів природничого курсу.

Щоб не охоплювати в короткому викладі всі можливі варіанти проведення еколого-освітніх заходів, ми розглянемо лише ті, які доводиться проводити безпосередньо в шкільному приміщенні (кабінет біології, інформатики тощо), не включаючи в їх етапи екскурсію в природу, на виробництво, музей та ін. Крім таких заходів фахівцями з екоосвіти Мезинського НПП для дітей проводяться брейн ринги, екскурсії в природу, лекції, театралізовані вистави, вікторини, еколінійки, диспути, симпозиуми.

Чим же необхідно керуватись, щоб співвідношення тема заходу — віковий склад дітей — матеріал для викладання відповідали одне одному? Перш за все потрібно визначитись із класами, в яких буде проводитись захід. Краще, якщо ці діти раніше докладно не розглядали інформацію по темі, якій присвячений захід. А вже потім варто у відповідності з віковими індивідуально–психологічними особливостями і здібностями до творчості в процесі навчання і виховання підібрати теоретичний та практичний матеріал. Оскільки, простіше донести матеріал, який буде пов'язаний з предметами шкільного курсу, які учасники заходу вже вивчили, або ще опановують.

До кожного заходу важливо поставити чітку мету, яка має досягатись за час його проведення. Знову ж таки можна звернутись до методичних рекомендацій щодо конструювання та проведення шкільних уроків з природничих дисциплін. Тоді мета повинна ставитись триєдина: навчальна, розвиваюча, виховна[2, с. 134].

Що ж стосується етапів проведення екоосвітнього заходу, то керуватись можна методиками викладання природничих дисциплін, в яких дуже

добре поставлені етапи уроків в їх логічній послідовності. Або ж порядок викладення матеріалу можна встановити самостійно, в залежності від складності теми та контингенту учасників заходу. Так само методи і засоби навчання слід підбирати окремо для кожного заняття і кожної теми. Наприклад, в заході присвяченому Дню мобілізації зусиль проти загрози ядерної війни весь матеріал простіше донести до учнів, які вже знайомі з фізикою, а ще краще з анатомією та основами цивільного захисту населення, тобто 9 — 11 класи. В цьому випадку простіше змотивувати учнів до сприймання та засвоєння матеріалу. Також нескладно буде пояснити дію ядерної зброї і проникаючої радіації на живі організми, що в порівнянні з молодшими та середніми класами було б набагато складніше.

Досить ефективно вносити практичну частину, яка б більш докладно пояснила та показала властивості певних речовин, тіл, предметів або явищ (досліди, експерименти). Як, наприклад, до Всесвітнього дня водних ресурсів (День охорони водних ресурсів, Міжнародний день води) для дітей проводяться експерименти з водою, один з яких дослід з моторним мастилом, яке по консистенції найбільш схоже до нафти. До заходу залучаються учні 5 — 6 класів. В цьому досліді вдається пояснити дітям, як саме нафта, що може потрапити у водойму внаслідок аварії, взаємодіє з водою і який вплив прямо чи опосередковано може наносити на живі організми, які пов'язують своє життя саме з цією водою (згубне налипання нафти на пір'я водоплавних птахів).

Еколого-освітня діяльність Мезинського НПП має широкі можливості у підготовці та вихованні екологічно освіченої молоді. Для цього вже існує чимало шляхів у співпраці між парком та навчальними закладами, а надто тими, які входять до складу його території — це школи, дитячі садки, районний центр дитячої творчості.

Література

1. Про концепцію екологічної освіти в Україні // Інформ. Збірник М-ва освіти і науки України. — №7. — 2002. — с. 3–23.
2. Пакулова В.М. Методика преподавания природоведения / В.М. Пакулова, В.И. Кузнецова. — М.: Просвещение, 1990. — 192 с.

ГУРТКОВА РОБОТА З БІОЛОГІЇ — ОДИН З ВИДІВ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Фисун Т.Ю.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Позакласна діяльність охоплює всю освітньо-виховну роботу в позакласний час і спрямована на забезпечення потреб особистості у творчій самостійній діяльності за інтересами, стимулювання її творчого самовдосконалення та задоволення потреб дітей і молоді у професійному самовизначенні відповідно до їх здібностей.

Тривалий час відносини «природа — людина — суспільство» будувалися односторонньо, без урахування зворотних процесів. Споживацьке ставлення до природи призвело до суттєвого зменшення площ лісів, боліт, лук, водойм, до «екологічних хвороб» рослин, тварин, людей. Подібні негаразди сьогодення можна й далі перелічувати. Однак, якщо екологічними проблемами буде опікуватись уся людська спільнота в цілому і кожна людина зокрема, ситуацію можна змінити на краще [1].

Тільки завдяки підвищенню рівня біологічної та екологічної обізнаності